

Vai trò của khoa học công nghệ trong dạy học tiếng Anh

Phạm Thị Diễm Hương*

*ThS, Học viện Hành chính Quốc gia

Received: 22/8/2023; Accepted: 27/8/2023; Published: 6/9/2023

Abstract: In the context of international integration and the 4.0 industrial revolution, foreign language is an important factor for each individual. The outstanding development of information technology during the past two decades has brought new teaching models with tools applied in lesson design such as electronic lectures, dictionaries, videos, etc. By applying information technology in lectures, teachers will find it easier to convey knowledge and learners will be more interested in English lessons. The article focuses on exploiting the importance and necessity of science and technology in foreign language lessons to create an effective and vibrant learning environment..

Keywords: Information technology, applications, advantages.

1. Đặt vấn đề

Trong các trường đại học, cao đẳng, quá trình cải cách giáo dục đã thay đổi nhiều lần để đáp ứng với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và đã đạt được những tiến bộ đáng khích lệ. Cũng như vậy, việc học ngoại ngữ tại các cơ sở giáo dục với ứng dụng khoa học đang dần thay thế phương pháp học truyền thống. Sự ra đời của các thiết bị hiện đại như máy tính, từ điển điện tử, giáo án điện tử, internet, thậm chí các trang mạng xã hội như facebook, instagram... đã và đang dần xoá đi khoảng cách giữa người dạy và học. Thay vào đó, người dạy có thể tạo ra sự kết nối với người học cả về không gian và thời gian trong quá trình giảng dạy ngoại ngữ.

Trên thực tế, việc dạy và học không chỉ đơn thuần là truyền tải và tiếp nhận kiến thức mà qua các bài giảng người học sẽ được tiếp xúc với nền văn hoá mới, phong tục tập quán mới. Do vậy, việc tìm ra phương pháp hiệu quả, việc tạo ra hứng thú cho người học, hoặc việc tạo ra giờ học sôi nổi, sống động luôn là mục tiêu của người dạy bằng các phương pháp giảng dạy mới, trau dồi kiến thức, cập nhật thông tin. Tại Việt Nam, Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã triển khai nhiều giải pháp để nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ trong toàn hệ thống các trường học và bậc học, trong đó có chỉ thị về tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng CNTT trong ngành giáo dục giai đoạn 2013-2018. Việc tổ chức dạy và học ngoại ngữ đã và đang được đầu tư rất lớn với mục tiêu “Sinh viên (SV) tốt nghiệp trung cấp, cao đẳng và đại học có đủ năng lực ngoại ngữ sử dụng độc lập, tự tin trong giao tiếp, học tập, làm việc trong môi trường hội nhập, đa ngôn ngữ, đa văn

hóa; biến ngoại ngữ trở thành thế mạnh của người dân Việt Nam, phục vụ sự nghiệp CNH, HĐH đất nước” [1]. Với những tiêu chí được đặt ra như vậy, CNTT là một giải pháp hiệu quả trong quá trình dạy và học ngoại ngữ nói chung, tiếng Anh nói riêng.

Bài viết này chỉ ra tầm quan trọng của việc ứng dụng khoa học công nghệ, phân tích tính bức thiết của ứng dụng CNTT vào giảng dạy, và gợi ý ứng dụng CNTT có thể đưa vào bài giảng để nâng cao chất lượng bài giảng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tầm quan trọng của CNTT

Thế kỉ 21 là thời đại toàn cầu hoá và việc sử dụng thành thạo ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh là rất quan trọng. Việc giảng dạy tiếng Anh đã đồng hành cùng quá trình toàn cầu hoá trong rất nhiều năm và tầm quan trọng của nó vẫn còn tiếp tục phát triển, một phần nhờ có mạng Internet. Theo nghiên cứu của Graddol [1] cho thấy, vào năm 2000 chỉ có khoảng 1 tỷ người trên thế giới học tiếng Anh, nhưng con số này đã tăng lên gấp đôi chỉ sau 10 năm tiếp theo. Con số này không cho thấy sự gia tăng nhanh chóng của người học tiếng Anh mà còn cho chúng ta thấy được sự cần thiết của ngoại ngữ đã được đặt lên hàng đầu. Có thể nói nhờ có sự phát triển của CNTT đã làm thay đổi phương thức giảng dạy cũng như cách tiếp nhận kiến thức của người học. Theo Prensky [2] SV hiện nay được coi như những công dân kỹ thuật số (những người sinh ra trong thời đại công nghệ phát triển rộng rãi). Chính vì vậy, SV ngày nay có khả năng tiếp nhận và xử lý thông tin nhanh do có nhiều cơ hội tương tác với công nghệ rất sớm.

Sự kết hợp của 3 yếu tố như tốc độ phát triển

nhanh chóng của khoa học - công nghệ, sự ra đời, phát triển của các thiết bị đa phương tiện và các hiệu ứng âm thanh, hình ảnh đã phát huy tác dụng trong giảng dạy tiếng Anh trên lớp và tạo nền tảng thuận lợi cho việc đổi mới và khám phá mô hình giảng dạy tiếng Anh ở kỷ nguyên mới. Trên cơ sở đó, đưa CNTT vào dạy tiếng Anh đang có những bước phát triển mạnh mẽ và ngày càng được khẳng định vai trò không thể thiếu, đặc biệt trong giai đoạn cả thế giới đối mặt với đại dịch Covid-19 hoặc hậu Covid-19 với tiêu chí . Al-Kamel [3] đã chỉ ra nhờ sự hỗ trợ của các công cụ công nghệ thông tin, người học sẽ được hướng dẫn chi tiết hơn và việc học sẽ trở nên hiệu quả hơn so với những kiến thức được truyền đạt bằng phương pháp giảng dạy truyền thống.

Theo Sharndama [4], các sản phẩm đa phương tiện đóng vai trò tích cực trong việc đẩy mạnh các hoạt động giữa người dạy và người học, sáng kiến của người học. Những sản phẩm này kết hợp chữ viết, hình ảnh, âm thanh, giúp thu hút sự chú ý của người học, tăng cường khả năng tiếp thu và đặc biệt tăng sự tương tác giữa người dạy và người học - yếu tố quyết định đến chất lượng giảng dạy. Trong nghiên cứu của Acha đã cho thấy các nhà giáo dục hiện nay đã và đang ứng dụng rất linh hoạt và đa dạng các phần mềm như Padlet, Kahoot, H5P... và các bài giảng đa phương tiện vào trong các hoạt động giảng dạy. Nhờ vậy, kỹ năng sử dụng ngôn ngữ của người học đã được cải thiện đáng kể, đặc biệt là các kỹ năng nghe - nói.

2.2. Sự cần thiết của các ứng dụng CNTT trong giảng dạy tiếng Anh

2.2.1. Nhằm khai thác sự chú ý của người học trong quá trình học

Ngày nay, các phương pháp và môi trường giảng dạy truyền thống rập khuôn đã không còn phù hợp cho việc dạy và học tiếng Anh. Thay vào đó là công nghệ đa phương tiện trong các bài giảng điện tử với các hiệu ứng âm thanh, hình ảnh sống động giúp người học tiếp cận được thông tin và cập nhật xu hướng mới nhất dễ dàng hơn. Bên cạnh đó với sự đa dạng của thông tin, các thiết bị đa phương tiện sẽ mang đến tính thực tế và điều này sẽ tạo ra động lực cho SV trong quá trình học, thu hút sự tham gia của người học vào các hoạt động trên lớp như học từ thông qua hình ảnh hoặc bài hát...

2.2.2. Nhằm thúc đẩy sự tương tác giữa người dạy và người học

Phương pháp dạy học hiện đại dựa trên các sản phẩm đa phương tiện nhấn mạnh vào vai trò của người học và đẩy mạnh sự tương tác giữa người dạy và người học, đặc biệt trong quá trình dạy các kỹ năng nghe - nói. Trong quá trình này, vai trò của người hướng dẫn rất quan trọng nên khi sử dụng các trang thiết bị hiện đại, các bài giảng điện tử sẽ tạo ra môi trường tương tác, trao đổi kiến thức giữa người dạy và người học. Đồng thời, phương pháp dạy và học hiện đại sẽ tạo ra môi trường tiếp thu ngôn ngữ mới một cách hiệu quả hơn, chất lượng tương đương với phương pháp học truyền thống, giáo viên chỉ truyền đạt kiến thức một chiều và SV tiếp nhận kiến thức một cách thụ động.

2.2.3. Nhằm tạo ra môi trường học tiếng Anh hiệu quả

Phương pháp học kết hợp bài giảng với các sản phẩm đa phương tiện sẽ tạo ra môi trường học ngôn ngữ nói chung, tiếng Anh nói riêng rất hiệu quả. Phương pháp này sẽ mang đến lớp học những hoạt động sống động và thú vị trong quá trình học cũng như tối ưu hoá tổ chức lớp học bằng những nhóm thảo luận nhỏ hoạt động động lập. Khi sử dụng các phần mềm, thiết bị đa phương tiện, người dạy có thể đưa vào bài giảng với những hình ảnh thực tế, âm thanh sống động để làm phong phú các hoạt động trên lớp và người học cũng có thể sử dụng những thiết bị đa phương tiện để có thể hỗ trợ trong quá trình tìm học liệu hoặc tiếp nhận kiến thức. Trong nghiên cứu của Zhang [5] đã chỉ ra rằng thông qua những thiết bị điện tử, khoa học công nghệ mà được đưa vào bài giảng, người dạy không chỉ cung cấp những nguồn học liệu hữu ích mà còn hướng đến môi trường học tập thoải mái nhất. Chính điều này sẽ giúp cho người học dễ dàng vượt qua những khó khăn trong quá trình học ngôn ngữ và thu hút họ vào việc học hiệu quả hơn.

2.2.4. Nhằm tạo ra những khoá học linh hoạt tùy theo nhu cầu người dạy và người học

Dạy học dựa trên nền tảng KHCN cũng là một phương pháp rất linh hoạt trên nhiều phương diện như không gian, thời gian và nội dung. Các lớp học, khoá học không còn bắt buộc phải thực hiện ở lớp học truyền thống mà thay vào đó là các lớp học trực tuyến thông qua các phần mềm học trực tuyến như Teams, Trans, Zooms.... Phương pháp này đặc biệt hiệu quả đối với những lớp những lớp học từ xa và tiết kiệm được thời gian và chi phí đi lại. Ngoài ra, đối với những SV còn gặp phải những vấn đề khó

khẩn chưa được giải quyết trực tiếp trên lớp thì có thể nhờ sự trợ giúp của giảng viên sau giờ học bằng cách gửi email hoặc bằng các thiết bị điện tử thông minh.

2.3. Một số ứng dụng CNTT phù hợp trong hoạt động dạy và học tiếng Anh

- Các ứng dụng mạng xã hội như Facebook, Instagram, Twitter... không chỉ là những trang mạng nổi tiếng và phổ biến đối với mọi tầng lớp trong xã hội mà còn là một kênh học tiếng Anh khá hiệu quả với nhiều nhóm cá nhân chuyên biệt. Người dạy và người học có thể tìm thấy nguồn học liệu dồi dào, sự kết nối tri thức, hỗ trợ trên các phương diện nghiên cứu. Thông qua các nền tảng mạng xã hội người dạy có thể tận dụng để tạo ra không gian tương tác giữa người dạy và người học hoặc giữa các người học với nhau sau giờ học trên lớp nhằm mục đích phục vụ cho học tập như giao bài tập, hỗ trợ, trao đổi thông tin....

- Các ứng dụng tra cứu thông tin như google.com, cococ.com... là những công cụ vô cùng hữu ích trong việc tìm kiếm thông tin. Với sự hỗ trợ của các thanh công cụ này, người dạy và người học hoàn toàn có thể tìm được những nguồn học liệu phù hợp hỗ trợ trong quá trình học, quá trình tiếp nhận kiến thức nói chung và quá trình học tiếng Anh nói riêng. Chỉ cần với một số những từ khoá cơ bản, người dạy và người học có thể khai thác được rất nhiều nguồn tài liệu được cập nhật đầy đủ và phong phú. Nhờ đó, người học sẽ có quá trình chọn lọc tài liệu phù hợp và tích lũy tri thức cho riêng mình

- Ứng dụng Powerpoint là ứng dụng hỗ trợ trong việc thiết kế bài giảng điện tử không thể thiếu. Giáo án điện tử đang dần thay thế giáo án truyền thống nhờ có giao diện bắt mắt, nhiều tính năng hữu ích trong việc thiết kế bài giảng. Đặc biệt với những giờ học từ vựng tiếng Anh, thay vì sử dụng phương pháp truyền thống “thầy đọc – trò chép” và không đưa ví dụ hoặc ngữ cảnh để sử dụng từ, người dạy có thể lồng ghép những hình ảnh sống động để người học hoặc đoán nghĩa của từ, đưa ra cách đọc và phát âm từ bằng cách thêm audio dạy phát âm nhờ đó người học sẽ dễ dàng nhớ từ mới và tiếp thu bài giảng hơn.

- Ứng dụng Flipgrid là ứng dụng đặc biệt hữu ích khi muốn thực hành kỹ năng nói với các chức năng như luyện phát âm, luyện ngữ điệu, đọc văn bản, hội thoại, đóng vai... Trên ứng dụng này, người dạy có thể xây dựng các chủ đề nói, thảo luận và chia sẻ cho người học thông qua kênh phù hợp với lớp học của mình.

- Ứng dụng Kahoot là phần mềm dựa trên nền tảng các trò chơi để đánh giá, kiểm tra kiến thức của người học trong và sau quá trình tiếp nhận kiến thức. Người dạy có thể sử dụng hiệu quả ứng dụng này trong quá trình dạy nghe hiểu, đọc hiểu, mở rộng vốn từ... Ngoài ra, khi sử dụng ứng dụng Kahoot, người học có thể đưa ra những phản hồi trong quá trình học, hoặc trao đổi ý kiến thường xuyên, trực tiếp để quá trình học tiếng Anh hiệu quả tối ưu.

Ngoài những ứng dụng được kể trên, còn có rất nhiều các ứng dụng, công cụ CNTT hữu ích khác có thể đưa vào quá trình giảng dạy tiếng Anh. Người dạy cần có những sự cân nhắc, lựa chọn để sử dụng ứng dụng phù hợp tùy theo đối tượng người học và nội dung bài giảng. Bên cạnh những ưu điểm của các ứng dụng KHCN, việc ứng dụng sao cho hiệu quả những công cụ này vào bài giảng cũng là một thách thức cả người dạy và người học. Do đó, người dạy cần đầu tư thời gian nghiên cứu sử dụng trước khi áp dụng vào phương pháp dạy của mình và người học cũng cần trang bị những kiến thức đầy đủ để sử dụng đối với mỗi nội dung học tập.

3. Kết luận

Với sự phát triển và những lợi ích to lớn của CNTT, việc dạy và học tiếng Anh đang và sẽ trở nên dễ dàng và hiệu quả hơn với những tính năng, ứng dụng hiện đại, bắt mắt. Người dạy sẽ chuyển dần vị trí, vai trò của mình thành người hướng dẫn kiến thức chứ không chỉ là người truyền đạt kiến thức một chiều. Người học có thể tìm cho mình những phương pháp học phù hợp, hứng thú trong giờ học để đạt được mục tiêu học tiếng Anh một cách hiệu quả nhất. Vì vậy, chất lượng dạy và học tiếng Anh sẽ được cải thiện đáng kể trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

1. Thủ tướng (2008), *Quyết định số 1400/QĐ-TTG ngày 30/9/2008 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt đề án “Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008-2020”*, Hà Nội.
2. Al-Kamel, M. (2018). The positive effect of ICT on the English language learning and teaching.
3. Graddol, D (1997), *The future of English*.
4. Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. On the Horizon: NCB University Press, 9 (5), 1-6.
5. Sharndama, E. (2013). Application of ICTs in teaching and learning English (ELT) in large classes. *Journal of Arts and Humanities*, 2(6), 34-39.